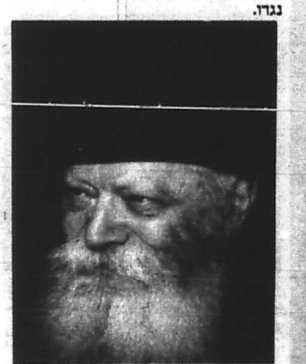
בסוד שיח

מי עומד מאחורי המכתבים המזוייפים?

מאת שאול שיף

מערכת הבחירות לרבנות הראשית הגיעה השבוע לשיאים מבישים, עד שרבו המצדדים בחיסולן של מוסד זה ובהסתפקות ברבני־ערי. בשבועיים האחרונים הופצו לפחות שלושה מכתבים שנמצאו מזויפים לחלוטין, ואשר מרענו לאישי ציבור, רבנים והיועץ המשפטי לממשלה, כדי לפגוע באחד המועמדים האשכנזים להכהנת הרב הראשי. הזיופן משתמש בשמות מוכרים, וברוך כתיבתו יוצר אמינות גבוהה, עד כדי כך שחברי־כנסת בעלי ניסיון ועיתונאים עירניים נפלו קורבן להאמין, כי מדובר במכתבים אותנטיים, אלא שמסע ההכפשות אינו מדלג גם על המועמדים להכהנת "הראשון לציון". רבה הראשי הספרדי של חיפה, הרב אליהו בקשי־דורון שליט"א, מצא עצמו לפתע בתוך סערה תקשורתית בעקבות תלונה שהוגשה נגדו במשטרה, ועוד טרם עמד על הסיבות שהניעו את מגיש התלונה לפעול נגדו, הזדרזה הטלוויזיה להבליט במהירות החדשות את סיפור התלונה ולעשותה גלולה לכלל ישראל. את העובדה "חסרת החשיבות" שהמתלונן חזר בו מתלונתו ומסר תצהירים ברוח זו למספר עורכי־דין, לא מצאו הכתבים לנכון להבליט, ומעניין יהיה לראות כיצד ועדת האתיקה של העיתונאים ומועצת העיתונות יתייחסו לאירוע הזה. רבה הראשי הספרדי של תל־אביב־יפו, הרב חיים דוד הלוי שליט"א, חזר־והתנער מכל ניסיון להיכנות ממי המדמנה הזאת, ושיגר לעמיתו מכתב שעורר התרגשות בביתו של הרב בקשי־דורון. כותב רבה הספרדי של תל־אביב: "שמעתי היום שעומדים להוציא כתב־פלסתר, שעומדים להוציא דברי בלע ושווא נגד כבודו, בעקבות הבחירות לרבנות הראשית לישראל. מחיתי מיד על הדרך הנלוזה והבהרתי שיש לשמור על כבוד הרבנות וכבוד התורה, ולא זו הדרך לבחירות הוגנות. ובזה אני מוסר הדברים לכבודו".

סערת הפרסומים בעיתונות גוררת בעקבותיה גם מסע של החשדות מי עומד מאחורי מה, מי היה המוליך ומה היה המניעים וכיו"ב. אחד "החשודים" נפגע עמוקות מכך ששמו הוזכר כמי ששיתף פעולה עם העיתונות למגוע באחד המועמדים, והוא פנה לאישיות רבנית רשמית, שתקים ועדה מיוחדת לבירור העלילה שהופצה נגדו.



הראשון־לציון מלובביץ'

מעמד ש"בוזבז"

מה שכונה "המעמד להכתרת הנולד המשיח", בעיקר בתקשורת, "התפספס" וחבל שלא נוצל, כפי שניתן היה לנצלו. מספר נכבד של יהודים שאינם שומרים תורה ומצוות נשארו, למיטב ידיעתי, לצפות באירוע ב־"770" והתאכזבו מ"הומור" שהוגש להם. ואין הכוונה לאכזבה מהכתרתו או אי הכתרתו של הרבי שליט"א כמשיח. פשוט הרבים חזרו על עצמם, ובמקום להציג את מפעלה האדיר של חב"ד ברחבי תבל, עסקו במשך זמן יקר בסיפור "התמונה של ימות המשיח" ובנאומים של עסקנים, וניכר היה הלחץ ליד הבמה, כדי להיראות טוב על מסך הטלוויזיה. רבים ציפו, כי בערב זה יהיה מעין "מסדר הצדעה" לרבי שליט"א. ואיזה קידוש השם יכול היה להיות אם במקום הדברים שחזרו על עצמם, היו מעבירים "כבקרת רועה עדרו" את כל קהילות ישראל ששם מכהנים מאר שליחי חב"ד ומוסרים את נפשם למען תורה ויהדות ברוח החסידות. רק הקראת שמות השליחים והקהילות תוך ניצול אפקטים ויזואליים ומיניים, יכול היה להעביר רעד בעצמות הצופים בבית: מספיק בתמונות אחרות של אלפי החזרים בתשובה בצרפת כשהם שרים "יחי אדוננו וכו'", כדי להרוף את הביקורת על חב"ד בחוגים עוינים, אך מישהו החליט על "סדר יום" שלא השאיר את רישומו אלא על מארגני הערב בלבד.



הרב עובדיה יוסף

ועכשיו יבוא טיהור נוסף: מהגר"ע יוסף

ההודעה שפורסמה בעתונות בתחילת הרבנים שמעון בעדני ושלום כהן ממועצת חכמי ש"ס המטהרת את הח"כ לשעבר, יאיר לוי ממעילה בכספי ש"ס – באה להבשיר את ההודעה של מנהיג ש"ס, הגר"ע יוסף שתפורסם, ככל הנראה, כבר בימים הקרובים. תוכן ההודעה של הגר"ע יוסף זהה פחות או יותר לזו של הרבנים בעדני וכהן.

ובינתיים מתייעץ יאיר לוי עם עורכי דינו ואחרים, אם לערער על פסק דינו של השופט סגלסון. הנטיה של עורכי הדין, נכון להיום (יום ד' בבוקר) היא שלא לעדער, מתוך נימוקים כבדי־משקל הקשורים בצעדים שיאיר לוי מתכוון לנקוט בעתיד. אם אכן לא יוגש ערעור, יתחיל יאיר לוי לרצות את עונש כבר השבוע.

בקשר למעמד הזה, הסמה ביותר, של פרידה מילדיו וממשפחתו והטראומה הקשה העוברת עתה עליהם, גם מתוך ידיעה, כי הוא הודה, כדי לא לסבך בפרשת העדויות אישים רבניים נכבדים – סיפרו השבוע על ח"כ אחר שהסתבך בפלילים, סיפור שכבל הידוע שם פורסם. כאשר נפסק דינו של ח"כ שמואל רכטמן ז"ל התעקש השופט כי הוא יתחיל לרצות את העונש מיד וייצא לבית הסוהר ישר מבית המשפט. ההחלטה הזאת של השופט נראתה אכזרית ביותר ואיש מהנוכחים לא הבין הכיצד יכול אדם כך להכביר את לבו כלפי אדם אחר שעולמו ממילא חרב עליו, ולא נותר לו אלא להיפרד בכבוד מבני ביתו. לימים כאשר השופט פרש מבית המשפט הוא נשאל על־ידי ידידיו של רכטמן ז"ל: "מדוע היית כה אכזר בפסק הדין והתעקשת שייליקח מיד לבית הסוהר. השופט השיב: "החלטתי אמנם נראותה אכזרית, אך אני התכוונתי לסובבו מבני האיש. רציתי לחסוך ממנו את השעות הקשות ביותר של פרידה מבני הבית ומכרים, שאין בה אלא צער ולא תועלת. חצי היום הנוסף בחוץ לא היה תורם לו דבר, חוץ מצער עמוק לו ולמקורביו.

מי ייבחר יו"ר המרכז לחינוך דתי?

לישכת התנועה הדתית לאומית עומדת להחליט סוף סוף מי יעמוד בראש המרכז לחינוך דתי – הגוף שיעמוד מאחורי הפעילות התנדבותית העניפה למען החמ"ד בישראל.

על התפקיד הזה מתמודדים המנכ"ל לשעבר של משרד החינוך והתרבות, זבולון אורלב והמנכ"ל לשעבר של המשרד לעניני דתות, שלמה בקיש. אלימלך לנדר שהיה עד כה יו"ר בפועל של הלישכה שלא להתמודד על התפקיד, כדי לשמור על מעמדו הנייטרלי בין מרכיבי השונים של התנועה הדתית־לאומית.

זבולון אורלב רואה בתפקיד זה "תחנת ביניים" לקראת התמודדות על כהונת מזכ"ל המפד"ל בוועידת המפד"ל שתיערך לאחר הבחירות המוניציפאליות.

לקראת התמודדות בין שני המנכ"לים לשעבר, נערך גיזום כללי של חברי הלישכה, אם כי אין זה מן הנמנע, כי ייעשה ניסיון להביא את ההכרעה הסופית למרכז המפלגה.

מי שייבחר יצטרך לגלות כישורים גם בתחום גיוס הכספים, שכן, המרכז לחינוך דתי סובל מחוסר נזילות כבר תקופה ממושכת היות המפד"ל באופוזיציה. נראה, כי לא יהיה מנוס אלא להקים את "קרן החינוך הדתי־לאומי", ולהעמיד בראשה אישים ידועי־שם שיירתמו למבצע הזה של גיוס כספים למען החינוך הדתי לאומי על כל גווניו.

האם יוחלף היועץ המשפטי?

מקורביו של שר המשפטים, דוד ליבאי מספרים, כי הוא מבקש לסיים את כהונתו של היועץ המשפטי, מר יוסף חריש ולאייש את התפקיד הזה באישות ידועה מעולם האקדמיה. ראש הממשלה, יצחק רבין מעדיף ככל הנראה את המשך כהונתו של מר חריש, שרעותיו והליכותיו כבר ידועות לו על־פני יועץ משפטי חדש שיעלול לשרת את הגמגות השמאלניות הרווחות בממשלה. ראש הממשלה שכהונת היועץ המשפטי קשורה אצלו עם חוזות סראבסטיות, אינו מתכוון לאפשר "התחלפות", טרם שידיע בבירור מיהו המועמד ומה טיבו. ראש הממשלה – אומרים בחוגו המצומצם – מעוניין גם בהמשך כהונתו של נשיא בית המשפט העליון, מר מאיר שמגר, אך בשלב זה, משאלה זו של מר רבין הכרוכה בחקיקה, אינה נראית כברת ביצוע. ישנם בין חברי הכנסת המעוניינים בהארכת כהונתו של מר שמגר אך תובעים עיסקת חבילה: הארכת גיל הכהונה של כל השופטים העליונים. במפלגות הדתיות תומכים בהתלהבות ברעיון הארכת כהונת נשיא בית המשפט העליון, אך לכך נילווית בקשה צנועה: להאריך במקביל את כהונת נשיא בית הדין הרבני העליון. מכיוון שאצל רבים כל הארכה מחוינת למעשה בייאוש תביעה אחרת, נראה, כי רעיון ההארכה יירד מסדר היום של הממשלה ועדת החוקה חוק ומשפט.

ראש הממשלה ושר המשפטים בוחנים בימים אלה שמות של מועמדים להכוונת שופטי ב"עליון". לקראת פרישתם הצפויה של 3־4 שופטים מבית משפט העליון.

ראש הממשלה, סיפרו השבוע, "אינו שקט", אם להשתמש בלשון המעטה, מכך שסגן הנשיא השופט אהרון ברק עומד להכהן כנשיא בית המשפט העליון. השופט ברק עצמו – הטעמנו במערך המשפטים – אינו מתנגד להארכת כהונתו של עמיתו, מר מאיר שמגר, משום שחבל לו להפסיד את תקופת הפגרה בבית המשפט, שבה הוא נוהג לשאת הרצאות בנושאים משפטיים ותורם, בין היתר, לרימום שמה וכבודה של ישראל בכל מקום שבו הוא מופיע. כשופט־נשיא אין הוא יכול לקבל שכר בעד הרצאות, ולמען את התענוג הזה מכיסו, גם שופט עליון אינו יכול להרשות לעצמו.

"יום ליום" ישיב להתקפות "יתד נאמן"

ראשי ש"ס ניסו את כל משאביהם וקשריהם בארץ ובחו"ל, כדי להכניסה את הנאצותיו לאור של היומון "יום ליום" במערך שנקבע, לקראת ט"ו בשבט. דוברי ש"ס טענו השבוע כי "יתד נאמן" בשבועו ש"ס "תרג מכל נודעה מוסרית והלכתית בכך שהוא מעודד "מסירה" נגד שר הפנים, אריה דרעי." בש"ס ראים בח"כ לשעבר של "דגל התורה", הרב משה גפני המכהן כמזכ"ל "דגל התורה", חוד החנית לכל המהלכים הקיצוניים נגד שר הפנים. "יום ליום" מתכוון להשיב מלחמה שערה ל"יתד נאמן" והקרב בין שני "היומונים" ייהפך וראי להיט בציבור החרדי. נוכח הגאות בתחום התקשורת בציבור החרדי, הזדו גם בטאונים אחרים במגזר הזה לחפש כשרונות עתונאיים שישפרו את רמת הכתיבה בשבועונים שלהם, אלא ששכר הסופרים המוצע עליידים אינו מהווה פיתוי נאות. בטאון "המשפחה" של משפחת פלאי פתח במסע נמרץ להעמקת אחיזתו בציבור החרדי ובהתפייסות עם ש"ס, עמה היה נתון בעימות מתמשך.

הישיבה בוטלה ותאריך לוועידה אין עדיין

יו"ר הוועד"פ של המפד"ל, מאיר אזרד סבע עם לישכת מזכ"ל המפד"ל מועד לכינוס הוועד הפועל, כדי לקבוע מועד לקיום הבחירות הפנימיות של המפלגה. נוסח המודעות כבר נקבע, הכיוסות כבר נברקו ותאריך הישיבה אף הוא סוכם: ט"ו שבט, 7 לפברואר. אלא שיו"ר בית הדין של התנועה, עו"ד שמואל אלטלף הודיע ברגע האחרון, כי אין לכנס את הוועד הפועל, סרם שיתברר הפרעור על תוצאות ההצבעה במרכז המפד"ל. במאבק לדחיית מועד הבחירות הפנימיות במפד"ל ידם של המצדדים בכך על העליונה, אלא שבאווירת המיפקדים והי"פרימרים" לא ברור כלל אם הדחיית הללו אינן פוגעות באורח קשה ברימויה של המפד"ל.

"נגאלים מתוך דוחק גדול"

סיפורים אין ספור רווחים בציבור הדתי בשנתיים האחרונות על נפילתם של עשירים גדולים לעניות ממש, וביניהם כאלה שתרמו באורח שוטף סכומי כסף גדולים למוסדות תורה וחסד.

סיפור התמוטטותה של החברה של משפחת האחים ריימכן זכה לכותרות בגלל המעורבות הגדולה של המשפחה במעשי חסד רבים, אך דוגמתם ישנם, למרבה הצער, מאות רבות שהסכה בין לילה כמעט למוסדי כל, והדבר נותן אותותיו במצבם הכספי הקשה של מוסדות התורה והחסד. באורח טבעי עולה השאלה הביצד אישים אלה שתרמו כל־כך הרבה לתורה וחסד, לא התקיימו בהם הברכות המובטחות לגומלי חסדים? בטאון אגוד חסידי צאנז מתייחס בבטאונו האחרון לבעיה זו המציקה, בצדאי, לרבים והוא משיב עליה לאמור: "...אולם יהודים אל יאוש! לאחר שנתבונן ונבדוק בספרים, נמצא שתופעה זו היא אכן מחוייבת המציאות, וכך גזרה חכמתו יית"ש, דאין ישראל נגאלים אלא מתוך דוחק גדול – ידידה לצורך עליה". צאנז מביא את דבריו של רבי מנחם מנדל מוזיטשבסק המצטט את הבעל־שם־טוב "אשר היו היה רבר השם ביד הבעל־שם" לאמור: "לפני ביאת משיח צדקנו יהיה להחסידים ויראי השם הרבה ממון, ושוב יקחו מהם זאת, ולאחר כך יבוא משיח." בעל המאמר, הרב ח. ספר מצטט גם את "כפתור ופרח" האומר: "ראיתי באיזה ספר בשם הבעש"ט הק' זי"ע, שקודם ביאת הגואל תהיה ההשפעה ברוב שפע בעולם, עד שכל אחינו בני־ישראל יתעשרו ויצליחו בכל מעשיהם ועסקיהם ואז ירחיבו הדעות ביתם עד למרבה, ויבטלו את מדת ההסתפקות ואחר־כך תבואנה שנים רעות וחוסר פרנסה ודחקות ואז מדת ההסתפקות תהיה שכיחה מהם (כך במקור) וברחי עם ישראל מרובים והפרנסה הדרוש לא יהיה די על הפערכות ואז יהיה חבלי משיח." בעניין זה נזדקף גבוה גם מפיו של האדמו"ר מקוצק זצ"ל: "הגאונים רצו להביא משיח בדרך אחת ולא עלתה בידם, שוב רצו בעלי התוספות לעשות כן ולא עלתה בידם, וכן הפוסקים המורים הצדיקים. לי נראה, שמשיח יבוא בזמן שבני ישראל יהיו טרודים מאד בראגות פרנסה ומחותיהם מבולבלים, אז יבוא משיח."